

VALTIONEUVOSTON ASETUS PERUSOPETUKSEASETUKSEN 18 §:N MUUTTAMISESTA

1 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Perusopetuslain (477/2003) 36 a §:n 6 momentin mukaisesti rehtorin ja opettajan päätösvallasta jälki-istunnon määräämisessä sekä 36 §:n 2–4 momentissa tarkoitettuasiasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälässä viitataan perusopetuslain 36 §:n 2–4 momentteihin, joissa säädetään jälki-istunnosta, oppilaan määräämisestä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, ja tehtävien suorittamisesta työpäivän päättyessä. Perusopetusasetuksen 18 §:n mukaisesti toimivalta edellä mainituissa asioissa on koulun opettajalla.

Perusopetuslain 36 §:n 2 momentin mukaisesti opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Toimivalta määrätä oppilas poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta on perusopetusasetuksen 18 §:n mukaisesti koulun opettajalla.

Jos oppilas ei noudata perusopetuslain 36 §:n 2 momentin, edellä mainittua määräystä poistua luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta, on asiassa toimivalta rehtorilla sekä opettajalla perusopetuslain 36 b §:n 1 momentin mukaisesti. Vastaavasti rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon 36 §:n 3 momentissa tarkoitettuasiasta opetuksen epäämisestä.

Käytännössä rehtorilla on toimivalta poistaa oppilas edellä mainituissa tilanteissa vasta sitten, kun oppilas kieltäytyy noudattamasta opettajan antamaa poistumismääräystä. Oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai koulun tilasta edellyttää pääsääntöisesti, että oppilaan häiritsevään ja turvallisuutta vaarantavaan käyttäytymiseen ei ole voitu puuttua lievemmällä keinoilla. Oppilaan toiminta saattaa olla häiritsevää tai väkivaltaista, jonka vuoksi oppilas voidaan määrätä poistumaan. Opetuksen turvallisuuden takaamiseksi toimivalta asiassa ehdotetaan laajennettavaksi myös koulun rehtorille. Vastaavasti ehdotetaan, että oikeus määrätä muista perusopetuslain 36 §:n 2–4 momentin mukaisista kurinpitotoimista, kuten jälki-istuntoon määräämisestä ja tehtävien suorittamisesta työpäivän päättyessä olisi koulun opettajan lisäksi myös koulun rehtorilla.

2 Säännöskohtaiset perustelut

2.1 Perusopetusasetus

18 §. *Rehtorin ja opettajan päätösvalta eräissä tilanteissa*

Pykälässä säädetään rehtorin ja opettajan päätösvallasta. Pykälän ensimmäisessä virkkeessä säädetään opettajan päätösvallasta perusopetuslain 36 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kuten jälki-istuntoon määräämisestä, oppilaan määräämisestä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan sekä tehtävien suorittamisesta työpäivän päättyä päätää oppilaan opettaja. Pykälän ensimmäistä virkettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätösvalta edellä mainituissa asioissa olisi opettajan lisäksi myös oppilaan rehtorilla. Oppilaan rehtorilla tarkoitettaisiin perusopetuslain 37 §:n mukaista koulun henkilöstöön

kuuluvaa toiminnasta vastaavaa rehtoria. Vastaava päätösvalta olisi myös rehtorin sijaisella eli työ- tai virkasuhteisella koulun henkilöstöön kuuluvalla työntekijällä.

Muilta osin pykälää ei ehdoteta muutettavaksi.

3 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä osana hallituksen esityksen valmistelua (VN/489/2021).

Asetusehdotus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön kiusaamisen vastaisessa työryhmän kehittämisehdotukseen 21. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 24.11.2016 työryhmän pohtimaan kiusaamisen ehkäisyä ja koulurauhaa (Dnro 66/040/2016). Työryhmän tehtävä kattoi varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen. Työryhmän tehtävänä oli tehdä esitykset kiusaamiseen puuttumisesta sekä hyvinvointia ja työrauhaa edistävästä toimista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut asetusluonnoksen lausunnoille 3.5-7.6.2021 hallituksen esityksen luonnoksen laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta yhteydessä.

4 Keskeiset vaikutukset

Ehdotetulla muutoksilla pyritään selkeyttämään sääntelyä ja sekä helpottamaan käytännön koulutyötä. Ehdotuksen tarkoituksena on osaltaan turvata turvallista oppimisympäristöä siten, että häiritsevään käyttäytymiseen voidaan puuttua oikea-aikaisesti. Muutos mahdollistaa, että opettajilla ja rehtorilla on molemmilla toimivalta puuttua häiritsevään käyttäytymiseen koulun työpäivien aikana.

5 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta vuonna 2022.